DE CURAÇAOSCHE COURANT.

Deel XX. ZATURDAG den 17den NOVEMBER 1832. N. 45.

Gedrukt en Zaturdag's morgens uitgegeven ter Drukkery voor Zyne Majesteit den Koning der Nederlanden, door De Weduwe WILLIAM LEE.

Tafel der Broodryding.

Een vat Amerikaansch tarwe meel houdt 170 lb. Netto.
daarbŷ gevoegd 25 pct.,
zŷnde het onderscheid
van meel tot brood . . . . 42 1-2 „

212 1 2 lb. of

3,400 Oncen.

Het vat meel gerekend op *f* 16. 00.
Kosten van bakloon . . . . „ 3. 00.

f 19. 00.

Vaste winst op elk vat . . . „ 5. 00.

f 24. 00.

Derhalve als *f* 24. 00. geven 3,400 Oncen brood, hoeveel dan 15 Centen?
Antwoord: 21 Oncen brood voor 15 Centen.
Deze berekening wordt in dezelfde verhouding op de volgende wŷze voortgezet, te weten:

Markt prŷs van het meel.	Oncen brood voor 15 Centen.
f 16.	21.
„ 17.	20 1-2.
„ 18.	19 3-4.
„ 19.	19.
„ 20.	18 1-4.
„ 21.	17 1-2.
„ 22.	17.
„ 23.	16 1-2.
„ 24.	16.
„ 25.	15 1-2.
„ 26.	15.
„ 27.	14 1-2.
„ 28.	14.
„ 29.	13 3-4.
„ 30.	13 1-2.
„ 31.	13.
„ 32.	12 3-4.
„ 33.	12 1-4.
„ 34.	12.
„ 35.	11 3-4.
„ 36.	11 1-2.
„ 37.	11 1-4.
„ 38.	11.
„ 39.	10 3-4.
„ 40.	10 1-2.

Aldus gearresteerd in de Vergadering van het Gemeente Bestuur, gehouden in het Huis der Gemeente in de Willemstad op Curaçao den 3den October 1832.

THEODS. JUTTING, President.
Ter ordonnantie van hetzelve,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr., Sec.

DE bovenstaande "Tafel der Broodrŷding" op dit eiland door den Gemeente-Raad bŷ besluit van den 3den October 1832 gearresteerd, is bŷ besluit van Directeur in Rade dd. 18den der evengemelde maand goedgekeurd, ter vervanging van alle vroegere verordeningen op de prŷsbepaling van het Brood.

Curaçao den 27tsen October 1832.
Ter ordonnantie,
W. PRINCE, Sec.

De Dagbladen bevatten thans de reeds op 16 December 1831, door de gevolmagtigden van Engeland, Oostenryk, Pruissen, Rusland, en Belgie te Londen onderteekende conventie, betrekkelyk het slechten der Belgische vestingsterkten. Gezegde conventie is vervat in de volgende artikelen.

Art. 1. Ten gevolge van de veranderingen, door Belgie's onafhankelykheid en onzydigheid in de Militaire gesteldheid van dat land te weeg gebragt, zoowel als in deszelfs beschikbare middelen van verdediging, komen de hooge contrakterende partyen overeen om zoodanige der vestingen te doen ontmantelen, als sints het jaar 1815 aangelegd, hersteld of vergroot zyn geworden, hetzy geheel, of ten deele voor rekening der hoven van Groot-Brittanje, Oostenryk, Pruissen en Rusland, en wier instandhouding voortaan slechts een noodelooze last zou wezen; overeenkomstig met dit beginsel zullen binnen het, door de navolgende artikelen vastgestelde tydperken geslecht worden al de fortificatie-werken van de vestingen *Meenen, Ath, Mons, Philippeville* en *Marienburg*

Art. 2. Het geschut, krygsmaterieel en al de voorwerpen, uitmakende een gedeelte van de uitrusting dier vesting, tot wier ontmanteling by het vorig artikel is besloten, zullen binnen den tyd van eene maand na de ratificatie der vertegenwoordige conventie, of zoo mogelyk vroeger, uit gezegde vestingen weggehaald en overgebragt worden naar die vestingen, welke in stand blyven.

Art. 3. In elke der tot ontmanteling bestemde vestingen zullen onverwyld maatregelen worden genomen ter slechting van twee fronten en van al de werken, gelegen voor die fronten, gelyk mede van de inundatie-middelen, welke tot derzelver dekking mogten strekken, alles op zoodanige wyze dat elke der gezegde vestingen door zulke slechting worde opengesteld, hetwelk zal bewerkstelligd zyn binnen den tyd van twee maanden na de ratificatie der tegenwoordige conventie.

Met betrekking tot de gansche slechting der fortificatiewerken van bovengenoemde vestingen, zal zulks volvoerd zyn tegen den 31sten December 1833.

Art. 4. De Belgische vestingen die in Art. 1. der tegenwoordige conventie niet vermeld staan als bestemd om ontmanteld te worden, zullen in wezen blyven; belovende Z. M. de Koning der Belgen dezelve steeds in goeden staat te zullen houden.

Art. 5. Byaldien de vier hoven, of een derzelven, ten gevolge eener te bewerkstelligen vereffening van rekening, mogten bevinden, dat zy nog ter hunner beschikking hebben eenig overschot van de oorspronkelyk tot Belgie's verdedigingsstelsel bestemde gelden, dat zulk overschot worden overgemaakt aan Z. M. den Koning der Belgen ten einde gebezigd te worden tot de doeleinden waarvoor gezegde gelden waren aan gewezen geworden.

Art. 6. De hoven van Groot-Brittanie, Oostenryk, Pruissen, en Rusland behouden zich het regt voor om, wat de in Art. 1 en 2 bepaalde tydperken betreft, te onderzoeken of gezegde artikelen tot volle en algeheele uitvoering zyn gebragt.

Art. 7. De tegenwoordige conventie zal geratificeerd en de ratificatien zullen uitgewisseld worden te Londen, binnen het tydsverloop van twee maanden, of zoo mogelyk vroeger.

Betrekkingen van het Groot Hertogdom Luxemburg tot het Geslacht Oranje-Nassau, tot Duitschland en tot Belgie.

Uit de *Frankf. O. P. Amstzeitung.*

Daar de twist vraag tusschen Holland en Belgie, met opzigt tot het Groot-Hertogdom Luxemburg, het voor onze lezers moet doen wenschelŷk zyn de betrekkingen van dat gewest tot het Huis Oranje-Nassau, tot Duitschland en tot Belgie te leeren kennen, zoo gelooven wŷ hun geene ondienst te doen, door hun een bekort overzigt te leveren van de geschiedenis en het staatsregt van gemeld Geslacht.

Sints geruimen tyd is het Duitsche Huis van Nassau gesplitst in twee takken; de jongste, de Ottosche linie genoemd, regeert in de Nederlanden; de oudste tak, de Walramsche linie geheten, heerscht over het Hertogdom Nassau. Beiden hebben, van eeuwen her, land-eigendommen in Duitschland in bezit, van welke het grootst gedeelte tusschen den Main, de Lahn en de Sieg was gelegen. De Ottosche tak, of het Huis Nassau-Oranje, bezat de Vorstendommen Dillenburg, Hamaker, Siegen en Dietz; de Walramsche tak het oude Nassau, dat, sedert het jaar 1806, een deel van het Hertogdom Nassau uitmaakt. Krachtens eene familiewet van den jare 1783, die onder den naam van het Nassausche erfverbond bekend is, werden in de Duitschland gelegene bezittingen der beide takken verklaard één Geheel uit te maken, en tusschen hen een wederzyds opvolgingsregt vastgesteld, ter voorziening in het geval waarin de eene of andere der beide takken mogt uitsterven zonder mannelŷken erfgenaam. De Koning der Nederlanden, in zŷne hoedanigheid van Souverein Vorst der Duitsche landen van den Ottosche tak, die in het erfverbond waren begrepen, deed nu, krachtens art. 70 der congres-akte van het jaar 1815, ten voordeele van Pruissen, afstand van alle zŷne regten op die landen. Daar, echter, deze afstand niet geschieden kon zonder de regten van den anderen tak in het Hertogdom Nassau te krenken, zoo werd in het 71ste artikel van gezegde congres-akte bepaald, dat de regten van hetzelve op de vier aan Pruissen afgestane Vorstendommen, naar luid van het erfverbond van den jare 1783, inkracht gehouden, en op het Groot-Hertogdom Luxemburg overgedragen zouden worden. Als voorwaarde werd nu noodwendig de scheiding van het Groot-Hertogdom Luxemburg van het Koningryk der Nederlanden, en van het Belgische gedeelte van dezen staat, vastgesteld. Onder meer andere bepalingen van het Nassausche erfverbond, die de inlŷving van het Groot-Hertogdom Luxemburg in het Koningryk der Nederlanden verbindt; men neemt hierbŷ tevens de erfopvolgingsorde der beide geslachtstakken in aanmerking; deze wŷkt van de grondwettelŷke erfopvolging in de Nederlanden geheel af, want hier kunnen, bŷ het uitsterven der mannelŷke linie, de vrouwen de kroon erven, waarby echter het Groot-Hertogdom Luxemburg aan den Duitschen tak van het Geslacht Nassau zoude toevallen. Alsdan zoude derhalve de Hertog van Nassau, Opperheer van het Groot-Hertogdom Luxemburg, en dit land ook in den persoon van deszelfs regeerder van het Koningryk der Nederlanden gescheiden zŷn. Daarentegen zoude de Koning der Nederlanden, by uitsterving van het Hertoglŷk Huis Nassau, Souverein Hertog van Nassau worden. Daaruit zoude echter even zoo min eene inlyving van het Hertogdom Nassau in het Koningrŷk der Nederlanden het gevolg zŷn, als thans het Groot-Hertogdom Luxemburg in deze staat ingelŷfd is, ofschoon beiden aan eenen en denzelfden vorst zyn onderworpen. Zoo is het koningryk Hanover, gelŷk het *Journal de Francfort* van 1830 door eene juiste vergelŷking heeft aangemerkt, ook geen integrerend deel van Groot-Brittannie, en ook hier zal eene splitsing plaats grŷpen, wanneer de kroon van Engeland, krachtens de wetten des lands, op eene vorstin van het Hanoversche Huis overgaat. Aangezien, derhalve, de door den Koning der Nederlanden afgestane Duitsche landen niet bŷ uitsluiting hem en zynen opvolgeren, maar aan het gezamenlŷke Huis van Nassau toebehoorden, zoo werd daarvoor het Groot-Hertogdom Luxemburg, krachtens artikel 67 der congres akte, tot een lid der Duitsche Bondsvergadering verklaard, en in de beide volgende artikelen, de grenzen van hetzelve, niet slechts tegen Frankrŷk en Pruissen, maar ook tegen het Koningrŷk der Nederlanden en tegen deszelfs Belgische provincien, naauwkeurig bepaald.— De volslagene ineensmelting van Holland en Belgie strekte zich derhalve geenszins uit tot het Groot-Hertogdom Luxemburg, hetwelk als byzonderen staat, aan de keten der Duitsche Bondsvergaderingsleden geschakeld is. De stad Luxemburg is, krachtens de traktaten, tot vestingsterkte van het Duitsche verbond bestemd, en door hetzelve als zoodanig militair bezet.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur, den 16den November 1832.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, brengt ter kennis van en gelast by deze aan alle Broodbakkers dat de Brooden voor de volgende week te bakken het gewigt zullen moeten houden van 16 Oncen voor 15 Centen; terwyl de Fransche Brooden EenOnce minder zullen kunnen wegen, op pœne als by publicatie van den 16den Maart 1824 is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur voornoemd,
De Secretaris van hetzelve,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

BEKENDMAKING.

Secretarie van het Gemeente-Bestuur, den 2den November 1832.

HET Gemeente-Bestuur dezes Eilands, doet by deze aan alle Vleeschhouwers kennis geven, dat de pryzen van Versch Vleesch voor de loopende maand November zyn bepaald als volgt:

Ossen Vleesch op niet hooger dan 30 Centen per pond.

Schapen of Lams Vleesch op niet hooger den 25 Centen per pond.

Kabrieten en Varkens Vleesch en Schilpad op niet hooger dan 20 Centen per pond en gelast hun verder zich daaraan te houden op pœne als by de wet is bepaald.

Van wege het Gemeente-Bestuur,
De Secretaris van hetzelve,
I. J. RAMMELMAN ELSEVIER Jr.

Publieke Verkooping.

DE ondergeteekenden hebben de eer ter kennisse van het publiek te brengen, dat zy, in hunne kwaliteit als Sequesters in den Boedel van den Weledelen Heer THEUNUS DIRKSZ KOCK, op den 26sten dezer maand, des morgens te tien ure, ter Weeskamer, aan den meestbiedenden zullen doen verkoopen de navolgende Effekten en Slaven.

1. De Plantagie Oranje Berg, met derzelver Inventaris, welke van heden af ter Secretary van het Gemeente Bestuur ter bezigtiging zal gedeponeerd zyn.

2. De Plantagie eertyds Paradys, doch thans Tevredenheid genaamd.

3. Een stuk gronds, met het daarop staande Woonhuis en verdere Gebouwen, gelegen buiten de Steenen Padspoort, onder de 2de Wyk, Huis No. 110.

Eenen Neger genaamd Juan Pedro.
„ „ „ Gion.
„ „ „ Guan.
„ „ „ Theodorus.
„ „ „ James.
„ Mulat „ Liborie.

JOS. FIDANQUE qq.
M. B. SCHOTBORGH qq.
Mr. H. W. DE QUARTEL qq.

Den 15den November 1832.

Curaçao den 1sten November 1832.

NADEMAAL JOSEPH PIÑERO en ANNA MARIA DE SILVA, Echtelieden alhier gewoond en overleden, by hun Testament dd. 12 Juny 1810, begeerd hebben dat een derde van de nalatenschap der langstlevende, na het overlyden van hunnen klein zoon JOSEPH PIÑERO SILLE zonder wettige descendent of descendenten, vervallen zal op hunne naaste bloedverwanten, en wel de helfte aan iedere zyde.

En vermits de voornoemde JOSEPH PIÑERO SILLE onlangs zonder wettige descendent of descendenten is overleden, zoo roept de ondergeteekende, Administrateur van het voormelde erfdeel, by deze op de genen dewelke als naaste bloedverwanten van JOSEPH PIÑERO en ANNA MARIA SILVA voornoemd op het voormelde erfdeel regt hebben, ten einde zich binnen den tyd van twee maanden, van heden af te rekenen, voorzien van de noodige bewyzen, by den ondergeteekende aan te melden, om na verloop van den gemelden tyd zoodanig aandeel te ontvangen, hetwelk ieder in het meergemelde erfdeel zal toekomen.

JS. ABINUN DE LIMA.

De Curacaosche Loterij.

DE Derde Klasse dezer Lotery zal, zonder eenig uitstel, op den 22sten dezer getrokken worden.

De Commissarissen der opgemelde Lotery,
JACOB VAN JEOSUAH NAAR.
MOSES COHEN HENRIQUEZ.

Den 2den November 1832.

CURACAO.

Vaartuigen in en uitgeklaard sedert onze laatste.

INGEKLAARD—NOVEMBER.

9. brik Poland, Landon,	St. Thomas
10. schip Plato, Dimmock,	Bonaire
golet Venezolano, Arrostegui,	Coro
—— Valenciana, Alvarado,	Puerto Cabello
—— Casualidad, Dominguez,	Cumarebo
11. bark Generaal Barras, Casseres,	Coro
—— Trinidad, Handa,	Puerto Cabello
12. golet De Hoop, Vrolyk,	Isle d'Aves
—— Governador Hermoso, Ramires,	Coro
—— Amazona, Esteves,	La Guayra
faluche Carmen, Montanes,	Puerto Cabello
13. bark Maria Francisca, Ramires,	dito
boot Tonino, Gusman,	Cayo San Juan
14. golet Gysbertha, De Brot,	St. Thomas
—— Abeona, Evertsz,	Bonaire
15. brik Agnes, Talbot,	St. Thomas

UITGEKLAARD—NOVEMBER.

10. schip Plato, Dimmock,
13. bark Margaritha, Buelta,
golet Maria, Rotjes,
bark Maria del Carmen, Ventura,
14. golet Marion, Davie,
15. —— Casualidad, Dominguez,
boot Tonino, Gusman,
bark Union, Rio,
faluche Carmen, Montanes,
brik Poland, Landon,
—— Tordenskiold, Marten,
16. schip Ann Mary Ann, Clark,
golet Gran Maria, Jones,

Verleden Maandag morgen den 12den dezer, is van deze haven naar Bonaire vertrokken, Z. M. Brik de COURIER, gekommandeerd door den kapitein luitenant VAN DER STRAATEN, en Dingsdag avond terug gekeerd; en op Donderdag morgen is naar Suriname vertrokken, Z. M. Brik de PEGASUS, gekommandeerd door den kapitein luitenant MULLER.

OORLOG. Oorlog tusschen Frankrÿk, Rusland en Pruissen, en eindelyk Oorlog tusschen Holland, Engeland en Frankrÿk, was het gerucht sedert het begin van de week. Wÿ dachten stellig in de uit St. Thomas ontvangene Couranten officiele verklaringen van oorlog tusschen de bovengemelde mogendheden te lezen, doch vonden niets anders dan de waarschÿnelÿkheid van oorlog, welke sedert de Fransche Julÿ revolutie bestaan heeft. Het is echter waar dat die waarschÿnelÿkheid van oorlog grooter is geworden en nog dagelÿks aangroeit. Trouwens het is niet mogelÿk dat die mogendheden nog langen tÿd in eenen zoo hoog gespannen toestand kunnen blÿven, en het is teffens niet mogelÿk dat de tegenwoordige staats aangelegenheid van Europa anders dan door eenen oorlog tot de oude order van zaken kan terug gebragt worden. De republiekeinen in Frankrÿk blÿven immers niet stil tot dat zÿ geheel ten onder gebragt worden; en zoo lang zulks niet geschiede, houden zÿ geheel Europa in beweging.

Wÿ hebben de *St. James Chronicle* van Londen tot den 22sten September gelezen en vinden er niets anders dan eene groote waarschÿnelÿkheid van oorlog door bÿna gansch Europa.

Parÿsche dagteekeningen maken melding van een MANIFEST VAN HET FRANSCHE GOUVERNEMENT TEGEN DEN KONING DER NEDERLANDEN, onder dagteekening van den 18den, waarin besloten is om den Koning te dwingen de 24 artikelen met de wÿzigingen aantenemen. Men zegt dat dit Manifest is onderteekend geworden door Lord Granville, den Britschen Ambassadeur aan het hof van Frankrÿk. De *St. James Chronicle* meldt dat het bestaan van een manifest eene daadzaak is, dus is hier niet aantetwÿfelen dat Lodewÿk Philip den kans van oorlog tegen Holland wil wagen; maar de toetreding van Engeland tot het nemen van dwangmiddelen tegen den Koning der Nederlanden, is zeer te betwÿfelen; al mogt het waar zyn dat de Engelsche vloot van de Iersche kust naar Portsmouth gestevend is om aldaar water in te nemen en vervolgens naar de Schelde te zeilen, moet men dan nog niet gelooven dat het eigentlyk is om Holland te dwingen, maar wel om de Franschen gadeteslaan en hen te beletten verder te gaan dan de Engelschen wel wenschen.

Brieven uit Parÿs van eenige dagen vroeger maakten immers melding dat de Koning van Engeland geweigerd heeft in de zaken tusschen Holland en Belgie te bemoeijen. Naar luid van die berigten had Lord Granville aanzoek gedaan by het Fransche gouvernement om de regten van Donna Maria op Portugal te erkennen en te handhaven, en gevraagd waarom Koning Lodewÿk Philip zoo traag was Donna Maria te erkennen, waarop de Koning Lodewÿk zoude geantwoord hebben: om dat het Britsche gouvernement zich niet aangelegen liet de Belgische zaken, waarin Frankrÿk zoo veel belang stelt, te vereffenen, waarom Frankryk ook geen haast maakt de Portugesche zaken ten einde te brengen. Men wil het dus voor houden dat Engeland wegens deze reden toegegeven zoude hebben, de Franschen bÿtestaan in het nemen van dwangmiddelen tot het ten uitvoer brengen van de 24 artikelen; anders zoude Frankrÿk, gelÿk Lodewÿk Philip verklaard heeft, *geen enkel soldaat* gezonden hebben om Belgie te helpen. Het schÿnt uit dit gezegde van den Burger Koning dat hÿ bang was, alléén den Koning der Nederlanden aantevallen en te dwingen. Hÿ behoefde niet bang te wezen alléén den Koning der Nederlanden aantevallen, zÿn oogmerk is immers niet om Holland intenemen? Zulk een mal denkbeeld zal hem niet in den zin gekomen zÿn, daar hÿ overtuigd is, dat zulks hem nimmer gelukken zal.

Laten wÿ ons gerust stellen, dat noch Frankrÿk, noch de gezamenlÿke magt van Frankrÿk en Engeland instaat zal zÿn het geliefde Moederland eenig ander kwaad te berokkenen dan den staat op kosten te jagen. Beide de Engelschen en Franschen kennen Nederland te goed dan dat zÿ op iets onregtmatigs zullen aandringen: de Nederlanden geven niets toe en zÿ zullen ten laatste met schaamte beladen aan het kleine Nederland alles moeten toegeven. Moet men bÿ geldelÿke opofferingen het leven nog er bÿ schieten, welaan het vaderland is zulks waard: die voor het vaderland sterft, die leeft in eeuwigheid!

Het blÿkt uit de berigten van de Londensche Couranten dat de Koning der Nederlanden geen oortje geeft om de bedreigende magt van Frankrÿk, Engeland en Belgie. Bÿ besluit in eenen raad van Minister heeft *Zÿne* Majesteit verklaard dat hÿ niet langer zal luisteren aan eenig voorstel van de Conferentie; dat hÿ de eenige beschikker is over zÿn eigendom; en dat hÿ best weet de voorwaarden te bepalen waarop hÿ genegen is een gedeelte van zÿn eigendom aftestaan. Verders werd er ook besloten om den aanval van de Belgen niet aftewachten, maar hen onverwÿld aantevallen; en tot dat einde werden er alle toebereidselen gemaakt, en de Nederlandsche troepen rukten met grooten spoed op de Belgische grenzen aan, gelÿk de lezer uit de volgende uittreksels zal bemerken.

Hertogenbosch, 16*den Sept.*—" Te beoordeelen naar de berigten welken wÿ van de verscheidene plaatsen van de provintien ontvangen, wordt er alles aangewend om de Belgen met kracht en nadruk tegen te gaan. Al de troepen in het veld zÿn van alles voorzien en gereed om op het eerste bevel uitterukken. Eene batterÿ veld geschut, komende van Nimwegen en eene halve batterÿ van Amersfoort, zÿn door deze stad getrokken. De halve batterÿ is naar Vecht bestemd. Men berekent dat het leger in het veld voorzien is met niet minder dan 108 stukken geschut van verschillende grootte.

" Het trein van Ponteniers is mede door deze stad getrokken, bestemd gedeeltelÿk naar Eindhoven en gedeeltelÿk naar Tilburg. In deze forties wordt het geschut in gereedheid gebragt om vervoerd en deels als rÿdende artillerie te kunnen gebruik worden. Op Bergen op Zoom wordt teffens zoodanige mobile kolonne van artillerie in gereedheid gebragt."

Volgens de berigten getrokken uit de Fransche nieuwspapieren, was het gerucht in omloop dat de *conscripts* der klasse van 1832 opgeroepen zoude worden.

Men zegt dat de aankomst van een boodschapper van Generaal Chassé aan het ministerie van buitenlandsche zaken, het houden van den raad van ministers zoude veroorzaakt hebben, waar de Koning gepresideerd heeft en waarin het besluit is genomen om de vÿandelÿkheden tegen Belgie te hervatten. Dien ten gevolge waren er onverwyld bevelen naar de hoofdkwartieren der legers en naar de voorposten afgevaardigd; en de Prins van Oranje zoude dadelÿk naar het leger vertrekken om de gansche linie in oogenschouw te nemen. Drie buitengewone koeriers werden naar Berlÿn, Weenen en St. Petersburg afgevaardigd.

Volgens gerucht waren de vÿandelÿkheden reeds begonnen te Antwerpen tusschen het kasteel en de stad, doch men wist niet van waar dat gerucht gekomen is.

Onder vroegere dagteekening had de Generaal Chassé per missive den kommandant van de stad Antwerpen doen berigten dat hÿ den aanval zoude beginnen, zoo men niet ophield zich tegen het kasteel te versterken; gevolgelÿk kan men de komst van den boodschapper aan het ministerie voor de buitenlandsche zaken toeschrÿven aan nieuwe ondernemingen van de Belgen om batteryen tegen het kasteel optewerpen.

Men zal zeker verwonderd staan te vernemen dat de Belgische zaken zoodanig een' keer genomen hebben, aangezien de berigten onlangs nog vredelievend waren. Het is waarlÿk vreemd hoedanig de protokollen van de Conferentie niets anders voortgebragt hebben dan nieuwe bezwaren. Vorst Leopold is hierdoor in een niet zeer benÿdenswaardigen toestand gesteld geworden. Men verzekerde hem dat de 24 artikelen het einde van zÿne moeijelykheden zoude zÿn, hÿ wist de Belgen te vreden te stellen en nam die artikelen gere-

delÿk aan. De Koning der Nederlanden kon bÿ echter niet te vreden stellen; en deze vorderde nieuwe wÿzigingen van de 24 artikelen; de Conferentie maakte daarop eenige veranderingen, welke de Koning uit liefde voor den vrede en om een einde aan de zaken te maken aannam; doch nu werd op den 14 Sept. raad gehouden in het Belgische kabinet en besloten om deze nog eenige andere wÿzigingen in de 24 artikelen aantenemen, waarop Generaal Goblet naar Londen was afgevaardigd om de Conferentie met het besluit van het Belgische kabinet bekend te maken; terwÿl de Koning Willem verklaard had, dat zoo zÿne laatste voorstellen niet op den 15 September wierden aangenomen, hÿ Belgie zoude aanvallen en zich op diens troon herstellen. Dit had Leopold zoodanig een schrik op het lÿf gejaagd, dat hÿ die wÿzigingen had willen aannemen, en zoo het scheen in privé met den Generaal Chassé onderhandelde; maar nu kreeg hÿ zÿne ministers tegen zich en allen wilden hem in dezen hagchelÿken toestand verlaten.

Het blÿkt uit de Couranten niet duidelÿk welke onderhandelingen nopens Antwerpen hebben plaats gehad. Wÿ vinden hierover niets anders gemeld dan dit :—

BRUSSEL, SEPT. 18.

"De zaak van Antwerpen heeft eene omwenteling in ons kabinet veroorzaakt en meer dan een minister legt zÿnen post neder, uithoofde der private onderhandelingen met Chassé. De Heer de Meulenaere die het land gewaarborgd heeft dat er geene voorstellen zouden aangenomen worden vóór en aleer het kasteel van Antwerpen ontruimd worde, vindt het als eene onmogelÿke zaak in het bewind te blÿven, nu dat het gouvernement besloten heeft wederom met de Conferentie te onderhandelen; hÿ heeft zÿn ontslag van den post van minister voor de buitenlandsche zaken verzocht en men gelooft dat Generaal Goblet met dit ministerie zal belast worden; zelfs dat de depechen welke dezen avond naar Van der Weyer verzonden zÿn, door hem geteekend waren. De benoeming van dezen Heer is een ander waarborg voor het behoud van den vrede en een blÿk van des Konings voornemen om met de Conferentie te verdragen enz.

"Ten gevolge van de gelukkige vereffening van onze geschillen met Generaal Chassé, zÿn de fondsen eenigzins te Antwerpen gerezen. De speculateurs beschouwen thans den vrede als zeker, maar er waren echter weinige liefhebbers voor de leening van Rotschild.

"De Antwerpsche Couranten melden dat er op een chaloep, komende van het kasteel en de vlag niet op hebbende, door een Belgischen buiten post is geschoten geworden. Korten tÿd naderhand zeilde een Belgische chaloep zonder vlag voorbÿ het kasteel, waarop door de Nederlanders wederkeerig is geschoten geworden; welk geval geen gevolg heeft gehad.

"P. S. Ik heb gehoord dat al de ministers hun ontslag verzocht en denzelve verkregen hebben."

De Fransche troepen van het Noorden hebben bevelen ontvangen om op de Belgische grenzen aanterukken.

Wÿ gelooven den lezer op zoodanig standpunt geplaatst te hebben, van waar hÿ den toestand der zaken in het Moederland kan gadeslaan en zelve beoordeelen waarop dezelve zullen uitloopen.

Wy zullen hem nu zoo veel ons bestek toelaat met de staats aangelegenheden van eenige andere Europische mogendheden bekend maken.

Met Portugal waar aller oogen gewend is en dat naar het schÿnt even als Belgie als een voorwendsel voor den algemeenen oorlog zal gebezigd worden, zullen wÿ beginnen. Wÿ geven een uittreksel van een onderschepten brief van den Spaanschen konsul te Oporto aan den minister voor de buitenlandsche zaken van Spanje, gedagteekend den 30sten Augustus.

"Don Pedro is steeds in Oporto, zÿne land troepen zÿn geposteerd binnen de linien, welke voor hare verdediging gevormd zÿn. Hÿ werkt aan de vesting werken der stad dag en nacht en met een bewonderenswaardigen spoed; hÿ is overal hÿ en men mag zeggen dat de genen die hem gevolgd hebben, hunne levens zekerheid aan zÿne tegenwoordigheid verschuldigd zÿn. Er worden bÿ aanhoudendheid troepen aangeworven. Men heeft eenige middelen in Oporto opgespoord, welke kracht aan zÿne ondernemingen bÿ zetten. De magazÿnen van wÿn, behoorende aan de kompagnie van de Opper Douro, welke zeer aanzienlÿk zÿn, kunnen behalve hetgeen voor het gebruik van de troepen en de zeemagt benoodigd zÿn, 50,000 XX's per dag opbrengen. Er zÿn reeds 800 pÿpen naar Engeland afgeladen, welke 120,000 dollars waardig zÿn. De tolhuizen brengen ook veel op ten gevolge der blokkade van de Portugesche havens, waardoor al de koopvaardÿ schepen naar Oporto komen om er te ontladen.

"De koninklÿke troepen zÿn zoo digt bÿ de stad aangerukt als mogelyk kan zÿn en daar eenige dagen vertoefd, aanschouwende het maken van verschansingen welke de konstitutionelen ter hunner verdediging opwerpen.

"Niettegenstaande de bedaardheid welke het gouvernement wenscht in acht te nemen, worden voornamelÿk de Spanjaarden alhier, inboorlingen van Gallicie, door het gemeen en de soldaten grovelyk mishandeld en gedwongen aan de fortificatien te werken. Ik word smartelÿk bejegend wanneer ik onderneem hen te beschermen; alle dagen onderga ik beledigingen en durf bÿna niet buiten de deur gaan, om mishandeld te worden.

"Men zegt dat de vloot van Don Miguel uit de Taag vertrokken is om Admiraal Sartorius te gaan aanvallen, ter gelÿker tÿd dat de land troepen op Oporto zullen aanrukken."

Ten gevolge van de belediging aan den Spaanschen konsul en aan de Spaansche vaartuigen aangedaan door de schepen van Admiraal Sartorius, verneemt men dat twee Spaansche oorlog schepen naar Oporto zullen vertrekken om voldoening van Don Pedro te erlangen.

Op het eiland St. Thomas was het gerucht verspreid dat de Koning van Spanje overleden is. Wÿ vinden nergens in deze Couranten van den dood van Ferdinand gemeld. De Madridsche Couranten behelsden bulletins wegens de ziekte des Konings, die aan de iicht laboreerde. De dood van den Koning van Spanje zoo gewigtige gebeurtenissen ten gevolge hebben. Ferdinand heeft ten behoeve van zÿne dochter de Salische wet vernietigd, waardoor zÿn broeder Don Carlo van den Spaanschen troon uitgesloten wordt. Don Carlo zal de ordonnantie van Ferdinand willen vernietigen en zich op den troon zetten, waaruit een oorlog zal ontstaan tusschen de Karlisten en de aanhangers van de Infanta, welke gelegenheid de konstitutionelen zich niet zullen laten ontsnappen om zich tegen de Apostolische partÿ te verzetten. Dus voor de rust en vrede van de vreedzame inwoners van dat land, die zich met geene staatkunde bemoeijen, mag men hartelÿk wenschen voor het lang leven van Ferdinand.

Wÿ mogen met genoegen melden dat zoo uit de St. Thomas Couranten als uit berigten op Donderdag per de Amerikaansche schoener brik Gleaner, kapt. Rivans, aangebragt, blykt dat de Cholera geheel in de Vereenigde Staten van Amerika verdwenen is.

CONSTANT POLARI, alias CARRARA, *de Dief der Juweelen van H. K. H. de Princes van Oranje.*—Deze man die meer dan zes maanden lang in de stads gevangenis van Nieuw York gezeten had, is aan den Nederlandschen Ambassadeur overgeleverd om naar den Haag te worden gevoerd, ten einde te verklaren hoedanig hy aan die Juweelen gekomen is. Hy was vergezeld van twee policie officieren en zyne dochter, een kind van negen jaren oud.

Carrara werd eerst in Nieuw York gearresteerd om dat hy de wetten op de invoerregten geschonden had. Hy woonde toen in *Pearl Street*, naby *Broadway*; men kreeg vermoeden dat hy eene groote hoeveelheid juweelen gesmokkeld had, om dat hy aan verscheidene juweliers een aantal kostbare diamanten te koop aangeboden had. Zyne woning werd daarop onderzocht en men vond er juweelen welke veel overeenkomst hadden met die van de Princes van Oranje. De Echtgenoote van den Ridder Huigens, de Nederlandsche Afgezant, bevond zich juist in de stad en de Tol ontvanger liet zich by haar aandienen en berigtte haar van de ontdekking; zy erkende de juweelen voor die van de Princes van Oranje en gaf daarvan eene verklaring; men maakte terstond tegen Carrara, ingevolge de konstitutie van den staat, eene akte van beschuldiging op, wegens diefstal; hy werd op Long Island aangehouden en te Nieuw York onder verhoor gebragt.

Intusschen vertrok zyne vrouw, eene jonge dame, naar Philadelphia, vergezeld door zeker Roumage, een Franschman van een verdacht karakter, en scheepte zich onder een valschen naam op een der pakketbooten naar Liverpool. Het berigt van haar vertrek was naauwlyks te Nieuw York bekend, of men kwam in vermoeden dat zy naar Brussel wilde terug keeren ten einde Roumage de plaats te doen uitvinden, waar het grootste gedeelte der juweelen nog geborgen lag. De Nederlandsche afgezant zond onverwyld den heer Raymond, een policie beambte, die hen beide kende, op het pakket schip Silvanus Jenkens van Liverpool achter na, in de hoop dat hy in tyds zoude aankomen om hen te doen arresteren. De Heer Raymond kwam te Liverpool aan, weinige uren na hunne aankomst en het gelukte hem Roumage met zyne geliefde te doen arresteren. De vrouw van Carrara werd door hem onderrigt dat hy geen last had haar moeijelykheden aantedoen, mits zy alles ontdekte wat zy van den diefstal wist. Zy maakte zonder aarseling gebruik van het voorstel en nam aan naar 'sGravenhage te vertrekken en alles wat zy wist te bekennen.—Roumage werd niet zoo zacht behandeld. Hy werd strikt bewaakt en naar Holland verzonden om aldaar teregt gesteld te worden. Men vond in zynen wandelstok, welken hy opzettelyk in Philadelphia had laten maken, om de diamanten voor de waakzame oogen van de Engelsche tolbeambten te verbergen, een aantal zeer kostbare diamanten verscholen.

De Heer Raymond werd by zyne aankomst in den Haag met alle mogelyke middelen naar Brussel uitgerust om de plaats waar de vrouw van Carrara aangewezen had, dat het overschot der juweelen zoude begraven liggen, uittevorschen. Zyne eerste reis was vruchteloos, en hy vond zich verpligt terug te keeren om eene naauwkeurigere beschryving dier plaats van die vrouw te erlangen. De vyandelyke betrekkingen tusschen Holland en Belgie maakten zyne reizen moeijelyk en gevaarlyk; en eens ontkwam hy naauwelyks den dood door de hand van een Belgischen soldaat. Op zyne terugkomst te Brussel was hem gelukt de plaats waar de juweelen begraven lagen te ontdekken. Hy kocht die plaats, voorgevende dezelve tot een' tuin of hof te willen aanwenden; hy sloot het plek, waar hy dacht de juweelen te zullen vinden in; en na drie dagen arbeiden, gelukte het hem de yzeren kist, waarin dezelven begraven lagen, optegraven. Hy keerde naar den Haag terug en overhandigde de juweelen aan de Princes van Oranje, in tegenwoordigheid van de koninklyke familie.

De Heer Raymond, een Franschman die zyne taal vloeijend sprak, was instaat die taak uittevoeren zonder het minste achterdocht wegens zyn waar oogmerk te verwekken. Hy werd mildelyk voor zyne diensten door den Prins van Oranje beloond en keerde in de laatstledene Lente naar zyn land terug, met last om Carrara naar Holland te begeleiden, in geval het Amerikaansche gouvernement hem aan den Nederlandschen afgezant mogt willen overleveren; ongelukkiglyk werd hy een slagtoffer van de Cholera en Hays, de jonge,* de Policie beambte, die in zyne plaats kwam, werd met Carrara naar Holland gezonden.

De Heer Raymond had het genoegen in zyne pogingen te slagen om te weten dat die juweelen gestolen waren door Carrara en een medepligtige uit de kamer van de Princes van Oranje. Men geloofde dat Carrara den medepligtige in het geheim van kant geholpen had, om zich alleen meester van de juweelen te maken en alle ontdekking vóór te komen; want het Nederlandsche gouvernement had zoo eene groote belooning uitgeloofd voor het aanbrengen van de dieven en het terug leveren van de juweelen, dat het vertrouwen hetwelk hy in de trouw van eenen vriend gesteld had, wankelde, en zoo dacht hy voorzigtig hem voor eeuwig den mond te sluiten.

De juweelen van de Princes van Oranje waren een geschenk van haren broeder den Keizer Alexander ter gelegenheid van haar huwelyk, en werden toen geschat op byna een millioen ponden sterling.

* Men noemt den Heer Hays, de nieuwe policie beambte, *Hays de jonge*, om dat zyn vader *Chief Constable* of Hoofd beambte der Policie was; na diens dood kwam Raymond in deszelfs plaats, en nu by het overlyden van deze is de *jonge Hays, Chief Constable.*

Nÿverheid van Oud-Nederland.

Allezins opmerkelÿk is het, hoe zeer de nÿverheid der bewoners van Oud-Nederland, reeds van oudsher, over vele andere volken, rÿkdom en geluk heeft uitgespreid. Tot op dien tÿd der ontdekking van de Westelÿke kusten van Afrika en van den weg naar de Indiën voorbÿ de Kaap de Goede Hoop, doch vooral tot op het ontdekken van Amerika, bestonden er tusschen de onderscheidene volken weinige of schier geene weldadige onderlinge betrekkingen. Vóór dat tÿdsgewricht leefden de volkeren, als het ware, onder eene aaneenschakeling van barbaarsche onderlinge aanvallen en overmeesteringen, die de plundering ten doel, de verwoesting ten uitwerksel hadden. Dweepzieke partÿwoede en godsdienstig geloof, en heerschzucht stuitenden gedurende eene reeks van eeuwen de beschaving en dienvolgens de weldadige ontwikkeling van den handel en de nÿverheid, verdoovende alzoo allerwege de edele zucht tot redelÿk vrÿheid en onafhankelÿk volksbestaan. Wel dreven ettelÿke onder den naam van Hanzésteden verbondene plaatsen, als ook sommige Italiaansche gemeenebesten eenigen handel op Kadix en Lissabon, destÿds de stapelplaatsen van wat de beide Indiën zeldzaamst en kostbaarst aanboden, maar derzelver vertier was zeer beperkt, vermits er onder de natien geene toereikende kapitalen en hulpbronnen, geen genoegzame rÿkdom van productie aanwezig waren, om de grondslagen tot wederkeerig voordeelige ruilingen te kunnen uitmaken. De meeste volkeren kwÿnden, en leidden hun bestaan als in eene slaapziekte voort, te eenemaal onbewust van de voor-

deelen en hulpmiddelen, welke hun eigen grond hun kon opleveren.

Onder zulk eenen staat van de algemeene verdooving, tot welke zoo vele natien, inzonderheid in Europa, vervallen waren, was het wenschelÿk geworden dat een volk mogt oprÿzen, hetwelk over de werkelooze wereld leven en vertier, kundigheden en arbeidzaamheid uitstorten zoude, door op alle markten eenen weldadigen af- en aanvoer van de schatten des aardrÿks te weeg te brengen; een volk allerlei voortbrengselen tot de meest gematigde prÿzen zoude leveren kunnen; dat van elke natie het overtollige of ontbeerlÿke tegen het door haar ontbeerde van alle overige natien voortkomende, zoude verwisselen kunnen; dat, met één woord: geest en leven zoude verwekken in het onderling vertier der algemeene natuur en kunst-productie, en onder de gestadige omzetting van levensmiddelen, koopmanschappen en kapitalen, allerwege de bevolkingen, onder steeds aangroeÿende welvaart, zoude doen toenemen; allerwege door deszelfs handel en nÿverheid den landbouw, het fabrÿkwezen en alle de takken van algemeenen en individueelen voorspoed zoude doen welvaren.

Aan de bewoners der aloude zeven provincien van Nederland aan de bewoners van *Oud Nederland* was het voorbehouden, zoodanige onmetelyke voordeelen, over Europa en het overige gedeelte der wereld uit te storten. Nog naauwelÿks der dwingelandÿ zich ontworsteld hebbende, besloten reeds de zeven vereenigde gewesten, door middel van zeevaart en koophandel, zich met andere volkeren in algemeen voordeelige verbinding te stellen, wel verzekerd, dat aller welvaart ook hunnen bÿzonderen voorspoed zoude ten gevolge hebben, van welke hunne verhevene staatkunde dan ook de heilrykste zegeningen het uitwerksel zÿn geweest.

De veroveringen, welke in lateren tÿd de bewoners van Oud-Nederland achtervolgende in de Oost- en West-Indiën en in Afrika maakten, ontsproten uit de natuurlÿke middelen, welke zÿ aanwendden om hunne vÿanden, die op hunne slavernÿ en vernietiging doelden, alle *mogelÿke* afbreuk te doen; terwÿl diezelfde veroveringen daarna tot bevordering hunner welvaart, tot vermeerdering van hunnen rÿkdom hebben verstrekt. Ook nog ten huidigen dage zÿn wÿ in het bezit dier veroveringen, doch, nademaal der volkeren bedrÿvigheid van allen kant in ontwikkeling is gebragt, en vorsten en volken, door het schitterend voorbeeld van Oud-Nederland, de voordeelen van handel en nÿverheid hebben leeren kennen en waardeeren; thans nu nÿverheid en mededinging ons van alle zÿden omringen en van de voordeelen zich meester maken, die den grondslagen tot ons roemvol volksbestaan hebben uitgemaakt, thans is het eene onzer duurste en eerste verpligtingen geworden, van alle betamelyke en onberispelÿke middelen gebruik te maken die, dit ons volksbestaan kunnen doen voortduren, en hetzelve kunnen doen bevestigen en uitbreiden; en voorzeker was er nimmer een tydsgewricht voor ons van grooter gewigt, dan het tegenwoordige, nu wÿ, door den zoo gelukkigen keer der zaken, van het met ons onvereenigbare Belgie zÿn gescheiden, en ons eigen eerwaardig, eendragtig en vrÿheidkoesterend volksbestaan, alleen in ons zelven hebben wedergevonden, onder het zegenrÿk echt landsvaderlÿk bestuur van eenen wÿzen en grootmoedigen Koning; nu wÿ alzoo zyn losgemaakt van eenen knellenden band, die vroeger of later, maar onbetwistbaar zeker, den volslagen ondergang van het ons zoo dierbare Oud-Nederlandsche vaderland zoude hebben ten gevolge gehad.

Wat onze overzeesche bezittingen betreft, ondervinden wÿ reeds welke onschatbare voordeelen de verstandige verbeteringen door onzen Koning ten aanzien van Java bevolen en door de Indische Regering op het doelmatigst in werking gebragt voor dat pronkjuweel der schepping, hebben gewrocht. Doch wÿ bezitten ook nog andere hoogst belangryke koloniën in den onmetelÿken Indischen Archipel, in de West-Indiën, in Afrika; bezittingen, overwaardig onzen warmste belangstelling; de rÿkdom onzer overzeesche bezittingen op de welvaart van onzen handel, onzen landbouw en ons, in veelvuldigheid van aard en in kwaliteit en soort van productie onbegrensd, fabrykwezen den grootsten invloed uitoefent, en, naar gelang der toeneming onzer nÿverheid, meer en meer dien invloed zal uitoefenen. Het wordt derhalve voor ons meer dan tÿd, de belangen onzer bezittingen in Oost- en West-Indiën en in Afrika, meer dan voorheen, in het naauwst verband met het Moederland te beschouwen; zoo als dan ook, van den anderen kant, meer dan vroeger, in den voorspoed van ons Oud-Vaderland wordt belang gesteld door bevolkingen die met ons, als leden van één zelfde huisgezin, dezer wederkeerige belangstelling deelen, ofschoon zÿ van op twee tot vier duizend mÿlen afstands van ons verwÿderd leven; en het lydt geen twyfel dat juist in deze wederzÿdsche belangstelling de wezenlÿke grondslag is voor de duurzaamheid van ons onderling gelukkig volksbestaan.

Wy zullen deze en gene, ons belangrÿk voorkomende Handelsartikelen van vroegeren en lateren tÿd in overzigt nemen, met elkander in vergelyking brengen en daaruit eenige nuttige wenken trachten op te sporen en aan te wÿzen.

Onder de belangrÿke artikelen, die, vroeger, tÿdens het bestaan onzer Oost-Indische kompagnie, ons door onze Oost-Indische schepen of retourvloten, werden aangebragt, behoort ook de *Indigo*, die onwaardeerbare verfstof, die vóór eeuwen reeds op onzen Handel en op ons fabrÿkwezen, met name op onze verweryen, den heilrÿksten invloed had. Daar wÿ van dit artikel uit de Oost-Indiën de grootste aanvoeren hadden, werd onze koophandel door deszelfs uitgebreide betrekkingen in de gelegenheid gestelt om met hetzelve in de behoeften der Europesche verweryen en andere fabryken te voorzien, waardoor de Hollandsche Handelaren zich aanzienlÿke schatten verwierven, en van welke nog ten huidigen dage vermogende kapitalisten, vooral in Amsterdam, aanwezig zyn. Onze Oost-Indische Handel in Indigo dagteekent zelfs van vóór de oprigting der Oost-Indische kompagnie, zynde toen reeds voor rekening zoo van particulieren als van genootschappen, in Amsterdam, Rotterdam en *Zeeland*, onderscheidene schepen op de Oost-Indiën uitgerust, zoo als: in het jaar 1595, twaalf, in 1598, twintig; in 1600, acht; en in 1601 zeventien schepen; zonder de schepen mede te rekenen, die teruggekomen waren, en weder afgezonden werden. Van deze voor rekening van byzondere lieden ondernomen togten was die in den jare 1601, van den Vlootvoogd *Joris van Spilbergen*, de laatste.

Zoo als alles wat nieuw, en nog niet algemeen in gebruik is, vaak aan de grootste vooroordeelen en tegenkantingen is onderworpen, zoo ook had destyds de aanzienlyke handelsstand in ons Vaderland, met opzigt tot het debiet dezer Indigo, voornamelÿk in Duitschland en Frankrÿk, de hevigste tegenwerking te ondervinden. Ten bewÿze hiervan merken wy slechts aan, dat, vóór men in Europa met het gebruik der Indigo was bekend geworden men gewoon was tot het blaauw verwen der lakens de weede of pastel (*Isatis tinctoria*) te bezigen. De weede- of pastel-teelt was toenmaals in Duitschland en Frankrÿk algemeen in zwang, en maakte dezelve eenen zeer aanzienlÿken tak van volkswelvaart uit. In Duitschland bloeide voornamelyk deze handel in de Thuringsche steden Erfurt, Gotha, Langensalsa, Tennstadt en Armstadt, zoo dat vóór den jare 1616 de weede-kultuur door meer dan driehonderd Thuringsche dorpen bedreven werd, van welke ieder jaarlyks 40 à 50 akkers bezaaide, gezamenlyk dus een getal van 12 tot 15,000 akkers bebouwende.

In Frankrÿk werd de weede meest geteeld in Languedoc; en wel voornamelyk omstreeks Toulouse, Saint-Papoul, Mirepoix, Lavant en Alby; vooral ook in de landstreek Lauraguais, die den naam van Land van Cocagne had verkregen, uithoofde der groote menigte van pastel-brooden, cocagnes genaamd, die aldaar werden vervaardigd. De aanzienlÿkste familien in Languedoc hadden aan deze kultuur hunne fortuinen te danken, en de prachtvolste gebouwen, die de stad Toulouse versierden, waren door in weede of pastel handelende kooplieden gesticht geworden. Een derzelven, *Pierre di Bernui*, was, onder meer gewigtige transactien, ten bedrage eener aanzienlÿke som, borg voor het losgeld van den Franschen Koning *François I.* Men berekent dat, in die landstreken alleen, jaarlÿks aan Indigo 200,000 balen, à 200 pond ieder, werden uitgevoerd.

Geen wonder dan ook dat de Nederlandsche handelsstand die, door den invoer der Indigo, eenen zoo alouden en aanzienlÿken tak van welvaart, beknotte en verdrong, van allerwege in de gezegde oorden de hevigste tegenkanting moest ondervinden. In 1598 werd het verbruik der Indigo in Frankrÿk, zelfs onder *Hendrik IV*, ten jare 1609, op straffe des doods verboden.— Later werd dit dwangmiddel door den beroemden Minister *Colbert* verzacht, derwÿze dat de verwers wel Indigo, mits met weede gemengd, bezigen mogten; ten jare 1737, echter, werd het verbruik der Indigo geheel vry, en zonder eenig beding toegelaten.

In Saksen werd in het jaar 1650 de invoer van Indigo verboden, en in 1652 liet Hertog *Ernst de Vroome*, op de rÿksvergadering, door zynen afgezant het voorstel doen, om het gebruik derzelve in geheel het Roomsche Ryk te verbieden, zoo als zulks ook ten jare 1654 werkelÿk plaats greep; terwyl men, om tegen die verfstof nog meer afkeer te verwekken, er bÿvoegende dat de Indigo eene duivelskleur was, die de goederen bedierf, het geld uit den lande deed gaan, en de Nederlanders rÿk, maar de Duitschers arm maakte, en die daarom ook ten strengste verboden moest worden. In Neurenberg werd zelfs bevel gegeven, dat alle verwers den eed moesten afleggen, geene Indigo maar alleenlÿk weede in hunne blaauw-verweryen te zullen gebruiken. Ook werden nog in Engeland, onder Koningin *Elisabeth*, ten jare 1581, nopens het gebruik der Indigo bepalingen vastgesteld.

Alle deze gewelddadige maatregelen waren echter geheel onvermogende om het steeds toenemend gebruik der Indigo te verminderen, of om den Nederlanderen te beletten dit artikel tot eenen tak van handel op te voeren die hun millioenen op millioenen deed winnen. Behalve het aanzienlÿk vertier voor de buitenlandsche verweryen en andere fabryken, was ook het groot aantal der Hollandsche lakenfabrÿken oorzaak eener overgroote consumptie der Indigo binnen ons eigen land. Te Leiden, onder anderen, telde men tot 350 laken-weefgetouwen, op welke wekelyks 3 stukken laken van 20 ellen werden geweven, zoo dat men rekenen kon dat alleen die stad jaarlyks 54 à 55 000 stukken laken opleverde. Daarby leerde de ervaring dat men met één pond Indigo even veel kon verwen als met 300 pond weede, en dat, als het met Indigo verwen van een stuk laken 5 daalders kostte, hetzelve, alleen met weede te verwen, op 30 daalders kwam te staan. Ook is hierby nog op te merken, dat alle verfstoffen, mettertÿd, in kleur en duurzaamheid verzwakken, hetzÿ dat de stoffen die er mede geverwd worden, door het liggen verwelken, hetzÿ dat de verw zelve niet tegen den invloed der lucht of de weêrsgesteldheid bestand zÿ; terwÿl, daarentegen, de stoffen, die met Indigo zÿn geverwd, nimmer in kleur veranderen, maar door den tÿd, hetzÿ besloten bewaard of in het gebruik aan lucht en weder blootgesteld, donkerder en levendiger van kleur worden. Veeleer zullen die stoffen vergaan of worden afgesleten, dan dat de kleur ooit van dezelve zoude wyken. Ook wordt het Indigo-blaauw niet slechts meer dan andere kleuren gedragen, maar het is om zoo te spreken het plegt anker der verwers, en de meesten hunner hebben ten allen tÿde eene blaauw-kuip voorhanden. Moeten zÿ paars verwen, zoo komt hen Indigo en rood te stade; moeten zÿ donker-groen verwen, zoo dient hun de Indigo-kuip, om er de ligt geverwde stoffen in te steken; hebben zÿ oest-zwart te verwen, zoo halen zÿ de stoffen eerst door de Indigo-kuip alvorens dezelve in de zwart-kuip te steken. Men ziet dus hieruit dat de Indigo de voorname grondslag der verweryen uitmaakt; en neemt men tevens in aanmerking, dat behalve de kleederdragt van particulieren, schier alle de krÿgslegers in Europa, voor verre weg het grootst gedeelte, in blaauw geverwde stoffagie zyn gekleed, zoo zal men eenigzins in staat zÿn, over de belangrykheid der Indigo als handels-artikel, en over de verbazende uitgestrektheid van deszelfs verbruik te oordeelen.